

Добровольський І. А. Wiadomości Botaniczne. Polskie Towarzystwo Botaniczne, T. IV, ZESZ. 1, 2, 3—4, 1960 (Ботанічні вісті. Польське ботанічне товариство, т. IV, вв. 1, 2,3—4, 1960) / І. А. Добровольський // Український ботанічний журнал. – 1961.– Т. XVIII, № 5. – С. 107–108.

Як уже повідомлялось («Укр. бот. журн.», т. XIVII, № 3, 1960) у Кракові виходить журнал Польського ботанічного товариства «Wiadomosci botaniczne» з Бюлетенем ботанічних садів. У томі IV цього журналу опубліковані статті з різних розділів ботаніки, а також невеликі замітки про дослідження та спостереження, проведені в польських ботанічних садах.

В оглядовій статті І. Туровської і Я. Сквари (1, 11–30) наводяться цікаві матеріали про антоціанозиди (антоціани) та інші фізіологічно активні речовини. В ній з'ясовані такі питання, як роль антоціанозидів у житті рослин, їх генез, вплив на їх утворення внутрішніх і зовнішніх умов. Автори відзначають, що між нагромадженням антоціанозидів, олій і глюкозидів істотна кореляція відсутня, проте безантоціанові форми містять, як правило, більшу кількість алкалоїдів.

Стаття Я. Шарковського (2, 67–82) присвячена кінцевим оксидазам вищих рослин. Кінцеві оксидази – це ензими, які переносять електрони безпосередньо на кисень (цитохромоксидаза, тирозиназа, оксидаза аскорбінової кислоти, флавопротеїди, цитохроми групи «в»). Цитохромоксидаза (цитохромаз) каталізує реакцію окислення цитохромів через кисень; тирозиназа (фенолооксидаза) каталізує дві реакції окислення монофенолів до ортодвофенолів, а останніх – до відповідних хінонів.

Б. Гура (2,83–94) досліджував вплив гіберелінової кислоти на ріст квасолі, сої, кукурудзи, ячменю, соняшника, петунії, айстри, тюльпанового дерева тощо.

В усіх випадках гіберелінова кислота зумовлювала дво-триразове збільшення росту рослин. Відмічається мала залежність впливу гіберелінової кислоти на рослини від температури. Встановлено, що існує певна взаємодія між гібереліновою кислотою і ауксинами. Суміш гіберелінової кислоти і ауксину в пропорції 10:1 не виявляє стимулюючої дії на утворення коренів у саджанців, проте така суміш виявляє більшу стимулюючу дію на ріст меживузлів у рослин. У статті викладені гіпотези Чайлахяна і Бріана щодо стимулюючої дії гіберелінів на рослини. Гібереліноподібні речовини виявлені в незрілому насінні квасолі, *Echinocystis*, у молодих пагонах гороху, в колеоптиле пшениці, в ендоспермі і зародку кокосових горіхів та ін.

Оглядова стаття Б. Моравецького (2,95–108) присвячена біохімії глутатіону. Ця речовина є досить поширеною, у клітинах рослин. Вона виявлена в клітинному ядрі, мітохондріях, мікросомах, цитоплазмі. У синтезі глутатіона беруть участь АТФ, рибонуклеїнова кислота, дезоксирибонуклеїнова кислота. Як носій вільної сульфідриної групи (–SH–), глутатіон виступає в ролі кофермента в декількох ферментних реакціях. На думку деяких вчених, глутатіон може бути донатором пептиду, або резервом пептидного зв'язку в реакціях транспептидації.

М. Чопек (3–4, 263–280) провадив еколого-фізіологічні дослідження над цвітінням видів родини ряскових (*Lemnaceae*), зокрема видів роду ряска (*Lemna*). Як відомо, види родини ряскових розмножуються переважно вегетативно. На їх цвітіння впливають такі фактори, як температура, мінеральний склад води, світло. Серед видів рясок виявились види довгого (*Lemna gibbd*) і короткого (*Lemna perpusilla*) дня. Червоне проміння гальмувало цвітіння у *Lemna perpusilla*. Наводяться відомості про оптимальні умови цвітіння деяких видів рясок.

У статті А. Путраманта (3–4, 281–294) йде мова про автостерильність у рослин, про типи самостерильності, її генетичні і фізіологічні причини.

М. Зенкелер (1,31–47) розглядає питання про будову і склад ядереця. Ядереце містить відносно велику кількість нуклеїнових кислот. Білки його багаті на гістони.

У ядерці виявляється певна структура, яка є мінливою. Кількість, розмір і форма ядерця залежить від фізіологічного стану клітин, а також від інших факторів (географічних, фізичних, хімічних). Функція ядерця пов'язана з синтетичними процесами в клітині.

М. Рейманувна (3–4, 258–262) описує особливості анатомічної будови деревини девонської викопної рослини *Callixylon*. Деревина цієї рослини схожа за будовою з деревиною хвойних. На радіальних стінках трахеїд на одному рівні розміщуються групи ямок. Через де навіть на невеличких шматочках деревини помітні дуже характерні для деревини *Callixylon* поздовжні смуги. У іншій викопній девонській рослині *Archaeopteris* виявляються риси хвойних (будова деревини) і папоротей (форма листків, розмноження).

У цікавій статті Е. Новацького (3–4, 295–299) порушується питання про філогенетичне і таксономічне значення деяких особливостей метаболізму у метеликових Автор наводить схему споріднення метеликових рослин за їх хімічними особливостями.

К. Свежинський (3–4, 301–306), на підставі визнання генної природи детермінації статті, робить спробу з'ясувати це питання у грибів.

Стаття Т. Пуцса (3–4, 245–257) присвячена характеристиці зональності лісової рослинності західної Угорщини. Цій частині Угорщини властиві такі зональні лісові угруповання, як дубово-грабові ліси (*Querceto-Carpinetum croatum*, південна частина), букові ліси (північна частина), мішані бори (*Pineto-Quercetum*, передгір'я Альп) і соснові ліси.

Т. Коваль і Є. Кузьневський (1, 49–59) описали свої роботи по застосуванню дендритового методу для визначення рослин.

М. Гурська (1, 55–56) розповідає про створення штучного торфовища в Познанському ботанічному саду, на якому успішно вирощують сфагні, багно (*Ledumpalustre*), березу карликову (*Betula nana*) тощо. Цікаво, що на штучному торфовищі через два роки була виявлена рідкісна рослина із Далекого Сходу і Північної Америки *Claytonia sibirica* L.

Короткі замітки про вирощування в польських ботанічних садах різних рослин опублікували Л. Карповічова (1, 56–61) – про шавлію лікарську, М. Зайова (2, 227–231) – про культуру в умовах оранжереї *Gloriosa rothschildiana* O'Brien, *Bowiea volubilis* H e r v., К. Кутчанка (2, 223–226) – про культуру в умовах теплиці *Amorphophaltus rivieri* Dur. С. Зан (2, 231–235) – про *Paulownia tomentosa* Stent., М. Токарський (3–4, 329–332) – про *Vitex agnus castus* L. С. Зан (3–4, 319–329) – досліджував розмноження метасеквої насінням і живцями в умовах ботанічного саду Варшавського університету. Сіянци метасеквої добре витримують пікірування. Гарні результати дало живцювання в утеплені грядки.

А. Міхальський (1, 61–63) повідомляє про цікавий випадок розвитку слизовика *Physarum gyrosum* Rost, на надземних органах огірків. Для знищення цього слизовика були застосовані механічний і хімічний (бордоська рідина, сірка та ін.) методи.

О. Лукасевич (3–4, 324–329) досліджував розвиток цибулинних рослин *Lilium regale* та ін. Автор одержав цікаві матеріали про тривалість життя підземних органів у деяких цибулинних. Встановлено, що у переважної більшості цибулинних тривалість життя підземних пагонів становить п'ять–десять років. У деяких цибулинних вона дорівнює всього одному-двом рокам, (*Gagea pratensis*, *Iris histriades* та ін.).

З нагоди 100-річчя з дня виходу в світ праці Ч. Дарвіна «Походження видів» у Польщі відбувся з'їзд ботанічного товариства, на якому були заслухані різні доповіді. Журнал публікує доповіді В. Гаєвського (2, 109–122) – «Механізм еволюції», С. Гумінського (2, 123–138) – «Біохімічні аспекти еволюції рослин», С. Крупко (2, 139–158) – «Роль ембріології рослин для встановлення напрямків еволюції покритонасінних», М. Костинюка (2, 159–171) – «Про деякі риси процесу еволюції, які утруднюють встановлення споріднення між різними групами рослинного світу», Б. Шафран (2, 172–181) – «Проблема еволюції мохів», А. Скіргелло (2, 183–196) – «Еволюція грибів» та ін.

Журнал публікує звіт Я. Єнтис-Шаферової (1, 3–9) про питання систематики і

палеоботаніки, які обговорювалися на IX Міжнародному ботанічному конгресі (Канада, 1959), звіт З. Стецького (3–4, 307–318) про подорож в Македонію (Югославія), про деревну рослинність Македонії і дендрологічні роботи в Югославії.

У журналі вміщено численні рецензії і реферати про новіші ботанічні праці.